

ПРОБЛЕМИ МОВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ НА ЗАСАДАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ

Статус української мови – складової частини українознавства в Україні – як державної зумовлений історичною закономірністю і законодавчо закріплений в Конституції незалежної держави. Утвердження її на міжнародній арені – це визнання національної мови корінного народу України. За таких умов постійно зростає тенденція до зміцнення статусу української мови у міжнаціональному спілкуванні громадян України, враховуючи мовну специфіку регіонів, у яких водночас конституційними нормами держави закріплено вільний розвиток, використання та захист російської, інших мов національних меншин. Різноманітність мовного середовища в регіонах України у вирішенні мовної інтеграції на засадах державної української мови – одне з актуальних внутрішніх проблем сьогодення. Однак ряд політиків намагаються політично заангажувати це питання, розколоти багатонаціональне українське суспільство, державну цілісність якого становить 24 області, Автономна Республіка Крим (АРК) і столичний мегаполіс - м. Київ.

З огляду на це варто врахувати у кожному регіоні держави стан забезпечення прав національних меншин і народів та засоби масової інформації (далі: ЗМІ), завдання яких полягає при збереженні та розвитку інших національних мов поширювати вживання української мови як державної. Саме такий мовний механізм суттєво сприятиме її поступовому засвоєнню в різних регіонах держави. Питання це стосується одного з «довгострокових» за часом засвоєння неукраїнцями державної української мови.

У вирішенні питання мовної інтеграції на засадах української мови як державної слід врахувати, зокрема: 1) кожен регіон України за національним складом має різне співвідношення між корінною нацією – українцями, які фактично переважають у всіх областях України, у тому числі у столиці, та росіянами й іншими національностями; 2) на всьому мовному просторі України кількісно переважають українці, крім АРК, яка увійшла до її складу лише в середині ХХ ст. Україна – молода незалежна держава. Титульна мова нації – українська – це багатовіковий результат боротьби попередніх поколінь за її повноцінне існування. Запровадження української мови як державної – ознака зрілості національної самосвідомості. Забезпечення на всьому багатонаціональному просторі України її використання – складне завдання, але за ним сьогодення і майбутнє нашої держави.

ЗАПОЗИЧЕННЯ З АНГЛІЙСЬКОЇ В РОСІЙСЬКІЙ МОВІ

Процеси, що відбуваються в сучасній російській мові, різноманітні. Наприклад, це запозичення іншомовних слів (іноді – непомірне), вторгнення

розмовної стихії в публічні форми мовлення, залучення в літературне слововживання – як усне, так і письмове – лексики з соціальних і професійних жаргонів. Ці явища вимагають, по-перше, лінгвістичного аналізу і, по-друге, нормативної оцінки.

Головне питання, яким опікується людина, чуючи чи зустрічаючи в тексті незнайоме іншомовне слово: «Що це означає?». А якщо це слово іноземне, то виникає і друге запитання: «Чи не можна те ж саме сказати російською?» Такі питання у носіїв російської мови особливо часто виникають останнім часом, коли в російській мові з'являються все нові і нові слова, запозичені з інших мов, переважно з англійської, щоб бути точнішою – з його американського варіанта.

Кількість запозичених слів у російській мові обчислюється десятками тисяч. Аналіз лише невеликої частини дозволить нам зрозуміти їх значення в сучасному житті. Для аналізу я спробувала відібрати слова, що вживаються в різних сферах суспільного життя. Після цього я поділила відібрані слова на такі групи:

Іншомовні слова, які не викликають труднощів у жодної вікової групи, тобто зрозумілі всім. Вони міцно закріпилися в нашій мові, не потребують уточнення значення і не вимагають підбору російських еквівалентів: долар – dollar, джинси – jeans, офіс – office, джоуль – joule;

Слова, для розуміння яких необхідне знання англійської мови. Аналіз цих слів показує, щоб бути впевненим у їх значенні, треба знати точний переклад з англійської: пенальті – penalty – покарання, плей-офф – play-off – ігри на вибування, перманентний – permanent – постійний, індаур-хокей – indoor-hockey – хокей у приміщенні, прайслист – pricelist – список цін;

Лексика, вживана серед молоді та підлітків, які широко спілкуються сленгом, що складається в основному із запозичених слів. На мій погляд, ці слова значно полегшили спілкування. До деяких з них легко можна підібрати російські еквіваленти, при чому слова не втрачають свого попереднього значення: прайм-айм – prime-time – вечірні години, коли збирається найбільша ТБ-аудиторія, піар – PR (скор. public relation) – зв'язки з громадськістю, онлайн – online, on-line – на лінії, на зв'язку, офлайн – offline, off-line – в реальному житті, безпосередньо, діджей – DJ (скор. disc jockey) – диск-жокей;

Приклади російсько-англійських лексичних відповідностей, розглянуті в цьому нарисі, свідчать про те, що не всяке іншомовне слово може розцінюватися як зайве, яке засмічує рідну мову, – у багатьох випадках запозичення називає якийсь новий предмет, який не має російського найменування, або уточнює поняття, або коротко, одним словом називає те, що російська може показати описово, за допомогою декількох слів. Але це, звичайно, не означає, що іншомовне завжди краще свого, рідного.